

Висновок: В ході дослідження особливостей технічної підготовки учнів старших класів під час занять футболом окреслено, що цей аспект фізичного виховання має велике значення для формування учнів як гравців та їхнього розвитку як особистостей. Мета статті полягає у виокремленні аспектів, які сприяють покращенню якості навчання та технічної підготовки учнів у футболі, з метою досягнення більш високого рівня гри та спортивних цілей. Важливо зазначити, що вивчення технічної підготовки має відбуватися комплексно разом з іншими аспектами підготовки гравців. Використання різноманітних ігрових форм під час тренувань сприяє ефективному засвоєнню технічних прийомів та розвитку необхідних навичок для успішної гри. Такий підхід не лише підвищує рівень технічної підготовки учнів, а й сприяє їхньому загальному розвитку як особистостей.

Список використаних джерел

1. Гейтенко В. В., Пристинський В. М., Зайцев В. О. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту : навч.-метод. посіб. Слов'янськ: вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 171 с.

2. Малишев М. Фактори, що детермінують формування спортивної майстерності у спортсменів, які займаються міні-футболом. *Роль фізичної культури і спорту в збереженні та зміцненні генофонду нації* : мат-ли всеукр. наук.-практ. онлайн-конф., (м. Полтава, 19-20 квітня 2023 р.). Полтава : Сімон, 2023. С. 111–116.

3. Овчаренко С. В., Соловей Д. О., Яковенко А. В. Загальні основи техніки футболу : метод. рекомендації. Дніпро : ПДАФКіС, 2018. 46 с.

4. Столітенко Є. В. Фізичне виховання учнів 1-11 класів у процесі занять футболом : Київ, 2011. 296 с.

5. Фізична культура : Основи техніки і тактики гри у футбол : метод. настанови ; уклад. Суоров О. А., Сичов Д. В., Аксьонов Д. В. Харків, 2018. 88 с.

АНАЛІЗ ТА СКЛАДОВІ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ

Мохова Юлія Віталіївна,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент **Синиця С. В.**

Основні напрямки діяльності ДЮСШ визначено нормативно-правовими засадами та положенням про спортивні школи. Будучи установою додаткової освіти, спортивна школа «покликана сприяти самовдосконаленню, пізнанню

та творчості, формуванню здорового способу життя, професійному самовизначенню, розвитку фізичних, інтелектуальних та моральних здібностей, досягненню рівня спортивних успіхів за здібностями» [2]. Таким чином, спортивна підготовка дітей, підлітків та молоді вирішує завдання не лише різнобічної фізичної підготовки, розвитку та вдосконалення різноманітних здібностей, а й формування особистості, тих, що займаються.

Основним державним завданням для ДЮСШ залишається розвиток масового спорту шляхом залучення максимально можливої кількості дітей та підлітків. Останнє, насамперед, належить до етапу початкової спортивної підготовки, завданнями якої є зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичного розвитку, виховання морально-етичних та вольових якостей учнів спортивних шкіл. У той же час сучасний рівень спортивних досягнень висуває високі вимоги до професійних якостей тренерів, їх знань та практичних навичок [1, 4, 6].

Юнацький спорт як найважливіша база підготовки спортивних резервів та універсальний засіб виховання, потребує ефективної організації багаторічної підготовки спортсмена, пошуку все більш раціональних організаційних форм, засобів та методів навчально-тренувальної роботи [2, 3].

Поставлені перед спортивною школою завдання передбачають цілеспрямованість та наступність всього процесу багаторічної спортивної підготовки. Разом з тим, залежно від послідовно розв'язуваних завдань, зумовлених закономірностями вікового розвитку та спортивного тренування, у багаторічному процесі виділяють кілька етапів. У спортивному плаванні прийнято ділити весь багаторічний процес на етапи попередньої спортивної підготовки, початкової спортивної спеціалізації, поглибленої спеціалізації та спортивного вдосконалення [2, 5, 6].

Відповідно до численних розробок фахівців у галузі спортивного плавання оптимальний вік залучення дітей до занять спортивним плаванням (етап попередньої підготовки) становить для дівчаток 7–8 років, для хлопчиків 8-10 років. Зазвичай етап попередньої підготовки триває від одного до двох років. За цей час діти повинні навчитися основ правильної техніки одного – двох спортивних способів плавання.

Етап початкової спортивної спеціалізації вважається етапом базової підготовки, протягом якого продовжується вдосконалення техніки плавання спортивних способів плавання, ділянок старту та поворотів при домінуючій спрямованості на розвиток механізмів аеробного енергозабезпечення, що лежать в основі загальної працездатності. У середньому тривалість етапу три роки – для дівчат вік 9-11 років, для хлопчиків – 10-12 років. Етап поглибленої спеціалізації у обраному виді спорту триває в середньому три-чотири роки: у дівчаток – це вік 12-14 років, у хлопчиків – 13-15 років. У роботах багатьох авторів останніми роками все частіше звучить думка про необхідність продовження термінів базової та поглибленого тренування [1, 2, 6].

Дитячо-юнацькі спортивні школи надають дітям та підліткам можливість вступу, навчання та досягнення високих індивідуальних результатів. Проте, за офіційними даними, систематично займаються спортом менше 9-10% дітей і підлітків [6]. Отже, важко вважати проблему розвитку масового спорту за допомогою ДЮСШ, що задовільно вирішується.

Значний відсів та передчасне припинення свого спортивного вдосконалення учнями ДЮСШ знижує ефективність роботи спортивних шкіл з підготовки спортивних резервів. Для такого виду спорту як плавання питання закріплення контингенту обдарованих спортсменів у ДЮСШ є особливо актуальними. Підготовка спортивного резерву у плаванні, здійснювана у системі всіх вікових груп, досить дорога. Водночас багато авторів відзначають низьку рентабельність роботи з виходу їхніх випускників у збірні команди країни навіть серед спеціалізованих спортивних шкіл із плавання [2, 3].

Багато тренерів і фахівців у сфері спорту вважають, що належна мотивація у спорті є ключем до успіху [3]. Дійсно, спортивна діяльність, як і будь-яка інша, не може існувати сама по собі: вона виникає і спрямовується певними мотивами і завжди протікає у певних організаційних формах, які по своїй суті диктуються даним суспільством і тому обов'язково відображають його соціальні цінності [5].

Виділяючи суб'єктивні компоненти фізичної культури, Петров Д. [3] зазначає, що вони визначаються як цінностями, які суспільство представляє своїм членам, а й бажаннями, вмінням людей користуватися ними. Однак бажання і вміння, і багато іншого, у тому числі потреба в русі, не так успадковуються, скільки виховуються. Тому залучення людини до фізичної культури в такий спосіб передбачає її багаторічне виховання, залучення до занять фізичними вправами з дитячого віку [2, 5].

Список використаних джерел

1. Базенко В. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 1(50). Ч. 1. С. 156-165.

2. Кабінет міністрів України. Постанова «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>

3. Петров Д. Розвиток спортивної освіти в напрямку європейських стандартів. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» : зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 45. С. 226–229.

4. Пруська Ю. О., Лисенко І. А. Особливості управління діяльністю спортивних шкіл на сучасному етапі розвитку дитячо-юнацького спорту в